

Dominical

El Correo Gallego • 24/12/89

MANUEL MARIA



AO REMATAR O ANO DE CELSO EMILIO FERREIRO

ESTA, como quen dice, a pecharse o ano de Celso Emilio Ferreiro. Ao longo de todo o ano 1989 os artigos, conferencias, recitais e publicacións en honra e louvor do poeta foron moitos tanto na Galiza como fora dela. A figura de Celso Emilio Ferreiro está moi próxima a nós e hai, ao seu redor, paixóns que ferven, que aínda non se matou o seu volcán e feridas que puñen. De todos xeitos, entendemos que a figura literaria e humana do poeta celanovés quedou, no posíbel, bastante clarificada.

Celso Emilio Ferreiro era un home moi gracioso —no lé senso da palabra—, inxenioso, aberto, cordal e divertido. O que non era é est que a sente entende por chistoso. Trátase dun escritor ao vello estilo. Os escritores máis novos —polo menos os que nós tratamos— son máis serios, concentrados e, en xeral, ahurridos. Semella como se esgotaran o inxenio na escrita. Celso Emilio tiña, de canto en vez, unhas súpetas de caraxe que duraban o que dura un trono. O tempo suficiente pra escribir un poema e desafogar. O poema queda. E, en ocasións, pode dar unha imaxe falsa do home xenaroso e tolerante que era o poeta de Celanova. Celso, como todo o mundo, tiña as súas trimas, non escrivían, pro non era, de ningún xeito, un renegado. Ninguén máis lonxe do rencor que él. Algunha xente de letras da Galiza semella que garda os artigos en conserva coma as serdiñas. Así se explican tantos bandos, Landeiras, capelas, capeliñas e misélicas. Algunhos destes artigos duran en durarun toda a vida. Podíamos dar nomes e sinalar feitos. Pro non vale a pena.

Do ano ferreiriano —non sabemos se ó termo é o propio— saíron cousas pra nós sorprendentes. Así xente que infravaloraba antes a poesía ferreiriana este ano supervalorouna. Onde antes dixeron moure agora dixeron branco. Non sabemos as razóns que tiveron pra mudar de opinión. Suspeitamos que non houbo razóns. O único que aconteceu é que non se atreveron a ir contra a corrente da opinión.

Un dos conflitos máis acusados, ao longo de todo o ano, foi o de terminar a ideoloxía política de Celso Emilio Ferreiro. Houbo incluso quen chegou a reivindicar a súa filiación "joseantoniana" que xa manda truco na Habana. Debido a época inoportuna e turbulenta que lle tocou sufrir ao grande poeta tivo que agachar ben agachado —nelo iba

lle a vida— a súa verdadeira ideoloxía. O que está moi clarificado é que Celso Emilio Ferreiro foi un nacionalista galego de esquerdas, dende que tivo uso de razón dende ao seu pensamento. A súa militancia nas Mocedades Galeguistas, na UFG e no PSGL son incontestables. O seu carnet do PSOE, moi de derradeira hora, ten a súa explicación. Celso Emilio chegou moi cansado de loitar contra a vida e de ir contracorrente da súa emigración venezolana. Os anos ibámpese como nos pesan a todos. Celso Emilio Ferreiro ingresou no PSOE dende un partido inequivocamente nacionalista: o PSG. Xuntamente con outros compañeiros, logo do fracaso do PSG nas primeiras eleccións despois da transición e, evitando de galeguizar ao PSOE, ingresaron nel inxeniosamente. Era aquel un PSOE que nada ten que ver co actual, proclamaba unha estrutura federal do estado e aínda non renunciara ao marxismo, dous puntos fundamentais pra explicar, así, a militancia de Celso Emilio.

CELSE Emilio Ferreiro foi e segue a ser un excepcional poeta. A temática da súa poesía está viva, rabiosamente

viva, no mundo que habitamos. Moitos individuos, apaixonados defensores desta poesía hai anos, acomodáronse a situación reinante —nunca mellor empregada o de "reinante"— e foron eles os que mudaron, pechando os ollos á realidade. Outros, prós que a súa obsesión é non comprometerse con nada nen con ningún que non sexa eles mesmos, negan a validez do canto e do encanto da obra do poeta celanovés, afirmando, cheas de razón, que eso é cousa do pasado. A discriminación, o asoballo, o racismo, a inxusticia seguen presentes no mundo e na Galiza.

De Celso Emilio Ferreiro podería collerarse un longo e divertido anecdotario. Fese un enorme vitellismo do poeta de Celanova no fondo, ás veces sen disimular, latexaba unha grande e fonda amargura. E tamén impetencia. El cantaba, con moita chiapa, un sucedido que lle acontecera en Pontevedra polos anos cuarenta e tantos cando o poeta estaba na súa plenitude vital.

RESULTA que Celso Emilio Ferreiro era bastante lacónico. Con isto queremos expresar que era aficionado a beber viño en taza e por

ningunso turno, primeiro unha e despois outra. Cando estaba nun dos turnos cunha taza na man, abordou un individuo con traxas de indiano. O diálogo, pouco mais ou menos, foi o seguinte:

—¿Ti non eres o Ferreiro de Celanova?

—Sou.

—¿E non me coñeces?

—Pois non.

—Eu tamén son de Celanova, de tal familia. O que acontece é que levo bastantes anos en México.

—Pois encantado. Que nos poñan outras tazas.

—Vexan logo.

Despois de papar as correspondentes tazas o mexicano voltou a carga:

—¿A ti interesache a política?

Claro que me interesa.

—Fois eu son carlista.

¿Sabes?

—¿Qué casualidade, tamén eu son carlista!

—Cempre celebralo.

¡Outras tazas!

Despois de valitar as tazas, Celso Emilio díxolle ao paisano:

—Maticemos, ¿de qué rama carlista eres?

—De cá, vou se? De Carlos Hugo!

—Neso non concordamos.

Eu son carlista de Carlos Marx.

Celso Emilio Ferreiro foi e segue a ser un excepcional poeta. A temática da súa poesía está viva, rabiosamente viva, no mundo que habitamos. Moitos individuos, apaixonados defensores desta poesía hai anos, acomodáronse a situación reinante —nunca mellor empregada o de "reinante"— e foron eles os que mudaron, pechando os ollos á realidade. Outros, prós que a súa obsesión é non comprometerse con nada nen con ningún que non sexa eles mesmos, negan a validez do canto e do encanto da obra do poeta celanovés, afirmando, cheas de razón, que eso é cousa do pasado. A discriminación, o asoballo, o racismo, a inxusticia seguen presentes no mundo e na Galiza.

